

[سه شنبه 14 شهریور 1391 - 16 شوال 1433 - 4 سپتامبر 2012](#)

در پی شکست بزرگ ارتش روم از ایرانیان ...

در پی شکست بزرگ ارتش روم از ایرانیان

چهارم سپتامبر سال 363 میلادی، 69 روز پس از مرگ ژولیان امپراتور روم که با 14 لژیون (لشکر رومی) به جنگ شاپور دوم (ذوالکثاف) شاه ساسانی ایران شتافته بود، جانشین او «ژوویان» با صرفنظر کردن از متصرفات روم در آسیای صغیر و غرب فرات موافقت شاپور را به صلح به دست آورد تا بتواند باقیمانده لژیونرها را زنده به کشورشان بازگرداند. ژولیان برای تصرف تیسفون از فرات گذشته بود.

یکی از شرایط صلح این بود که ژوویان در جریان عقب نشینی به ساحل مدیترانه به هر شهر که برسد باید به دست خود پرچم ایران را بر فراز شهر به اهتزاز درآورد، و او به این تعهد عمل کرد.

ژولیان 26 ژوئن سال 363 در جریان عقب نشینی از برابر ارتش توانمند ایرانیان زخمی شده بود و اواخر همان شب از همین جراحت در گذشته بود. واحدهای ارتش ایران دست از تعقیب لژیونرها رومی برداشتند و همین امر ژوویان را که پس از مرگ ژولیان، از سوی ژنرالهای رومی موقتاً تا تصویب سنای روم جانشین ژولیان شده بود مجبور به دادن پیشنهاد صلح به شاپور دوم کرد. با این پیروزی درخشان، ایران بار دیگر بر روم برتری یافت.

پس از بازگشت ژوویان به «رم»، با این که سنا بر امپراتور شدن او صحنه گذارد نتوانست از سرزنش رومی ها خود را رهایی دهد و در چند مورد بر ضد او که باعث تحقیر امپراتوری روم شده بود شورش شد و بالاخره همین وضعیت سبب شد که یک سال پس از امضای قرارداد صلح با شاپور دوم، از فرط غصه دق کند. پس از مرگ ژوویان، سنای روم ژنرال والتیان را به امپراتوری برگزید.

روزی که طغرل سلجوقی در «ری» درگذشت

طغرل سلجوقی که با غلبه بر غزنویان، ایران خاوری و سپس همه ایران و نیز بغداد را تصرف و تا سوریه و گوشه هایی از آناتولی پیش رفته بود چهارم سپتامبر 1063 میلادی در «ری» درگذشت و چون فرزند نداشت آلپ ارسلان (به معنای شیر شریزه) برادرزاده اش (پس از یک درگیری خانوادگی) برجای او نشست. طغرل (طغرل بیگ) در آخرین سال عمر خود (72 سالگی) «سپیده» دختر خلیفه اسمی بغداد را به عقد نکاح خود درآورده و به ری منتقل کرده بود تا در اینجا عروسی کند که درگذشت.

طغرل که قبلاً اتحادیه ای از ترکمانان مهاجر (ترکان غز= Oghz Turks) به منطقه فرارود را تشکیل داده بود پس از درگذشت محمود غزنوی و احساس ضعف در پسرش مسعود، تعرض خود را آغاز کرده بود. طغرل که تعرض عمومی خود را از سال 1034 میلادی آغاز کرده بود تا سال 1037 همه خراسان (خراسان بزرگتر) را متصرف شده بود. طغرل پس از پیروزی سال 1038 در دندانقان Dandanghan (میان سرخس و مرو) بر سلطان مسعود غزنوی به نیشابور رفته و در باغ «شادیاخ» پادشاهی خود را اعلام داشته بود. تصرف سایر ایالت های ایران از جمله آذربایجان توسط طغرل 18 سال طول کشید. وی با تصرف ایران به حکومت دودمانهای ایرانی از جمله بوئیان که بغداد را هم تحت کنترل داشتند پایان داد. آلپ ارسلان دومین حکمران سلجوقی آناتولی شرقی و گرجستان را بر متصرفات این دودمان اضافه کرد و پیروزی او بر امپراتور بیزانس (روم شرقی) در نبرد ملازگرد در سال 1071 میلادی سبب شد که به تدریج طوایف ترک بر آناتولی مستولی و یک دسته از آنان معروف به عثمانلی در سال 1453 به عمر رومیه شرقی پایان دهد و امپراتوری عثمانی را ایجاد کند.